

Internationale Dag van de Democratie

15 september, thans aanstaande zondag, is door de Verenigde Naties bij resolutie van 8 november 2007 met nummer A/RES/62/7 uitgeroepen tot de Internationale Dag van de Democratie (International Day of Democracy). Op deze dag wordt stilgestaan bij de stand van de democratie in de wereld. Democratie is een voortdurend proces. De stand van de democratie in een land ontwikkelt zich niet uit zichzelf, maar door de actieve en oplettende opstelling van haar burgers ter bewaking en bevordering ervan. De waarden zoals vrijheid, solidariteit, mensenrechten en algemeen kiesrecht zijn essentieel voor de democratie en haar gewaarwording.

Suriname is, zo bepalen de artikelen 1 en 52 van onze Grondwet, een parlementaire democratische Staat. De volksmacht wordt indirect uitgeoefend door tussenkomst van daartoe gekozen volksvertegenwoordigers (representatieve democratie). Vervolgens luidt artikel 52 lid 3 van onze Grondwet: “De verantwoordingsplicht ten opzichte van het volk en controle op het overheidshandelen door organen die daartoe zijn ingesteld en het terugroeprecht ten aanzien van gekozen volksvertegenwoordigers zijn waarborg voor een waarachtige democratie”. Is Suriname thans, anno 2019 een waarachtige democratie? Is Suriname een parlementair democratische rechtstaat? Of is Suriname een schijndemocratie? Wat mij betreft, is Suriname anno 2019 geen waarachtige democratie. We leven in een schijndemocratie. De volgende gevallen dienen puur ter illustratie van mijn standpunt.

1. In de alom bekend geworden Alcoa-affaire hebben de volksvertegenwoordigers van de coalitie in DNA geen blijk gegeven hun controlerende rol op het overheidshandelen te hebben begrepen. Ik heb op 8 december 2016 op Starnieuws een artikel gepubliceerd met als titel: “Het spanningsveld tussen ‘vertegenwoordigende’ en ‘verantwoordelijke’ politiek van DNA-leden”. Mijn uitspraken in gemeld artikel zijn illustratief voor de Alcoa-affaire. Zo staat op pagina 4 onderaan: “Van volksvertegenwoordigers mag u verlangen dat zij dit vermogen van u beschermen voor uzelf en voor uw kinderen en het niet onverantwoord weggeven c.q. laten weggeven door een toevallige regering. Volksvertegenwoordigers moeten de regering daarom dwingen om de productie te stimuleren, de verdien capaciteit van het volk te vergroten in plaats van de waardevolle bezittingen van ons weg te geven en het volk met schulden op te zadelen. Teren op slechts de reserves van Suriname brengt geen ontwikkeling, maar op termijn onherstelbare verarming van ons en van onze kinderen. Parlementariërs die dit proces van verarming toestaan, geven er onvoldoende blijk van hun taak als parlementariër waar te kunnen maken.” In het gemeld artikel heb ik voorstellen gedaan waarop wij moeten letten, willen wij de juiste volksvertegenwoordigers kiezen.
2. Bij wetten van 23 mei 2019 heeft de huidige regering wijzigingen aangebracht in de Kiesregeling en de Wet Politieke Organisaties. De wijzigingen houden onder meer in dat politieke partijen, wat voorheen altijd mogelijk was, zich onder Bouterse niet meer mogen bundelen om als één partij aan de verkiezing deel te nemen en dienen politieke partijen een waarborgsom van ongeveer SRD 95.000,-- te storten, willen die aan de komende verkiezingen van mei 2020 kunnen deelnemen. Ik heb als voorzitter van de politieke partij PRO reeds opgemerkt dat deze wetswijzigingen in strijd zijn met onder meer artikel 23 van het Amerikaans Verdrag voor de Rechten van Mensen, regelende het politiek mensenrecht van onder meer de Surinaamse burger.

Ons kiesstelsel was al niet perfect. Het districtenstelsel werkt naar mijn mening ongelijkheid in de hand. Zowel op het gebied van het actief- als op dat van het passief kiesrecht. Een burger die bijvoorbeeld in Paramaribo woont, moet gemiddeld zo'n 6.500 stemmen behalen om gekozen te worden als volksvertegenwoordiger voor DNA, terwijl een burger die in een ander district woont veel minder stemmen hoeft te behalen; in Sipaliwini gemiddeld zo'n 2000. De stem van een kiezer in het binnenland weegt dus relatief zwaarder dan een stem van een burger in Paramaribo. Dit terwijl het politiek recht van de burger voor elk van hen evenveel gewicht dient te hebben. Francis Fukuyama heeft daarom gesteld dat een land pas democratisch is als het volk het recht heeft zijn eigen regering te kiezen in periodieke, geheime verkiezingen met verschillende partijen op basis van algemeen en *gelijk* stemrecht voor volwassenen. Ons districtenstelsel is duidelijk in strijd met het recht op een gelijke, even sterke, stem. De hiervoor genoemde wetswijzigingen vormen daarom een verdere inperking van onze democratie.

3. In de bekende door mij in mijn hoedanigheid van advocaat gevoerde rechtszaken over het terugroeprecht heeft de huidige regering geen gevolg gegeven aan de beslissingen van de kantonrechter en zich dus niet willen onderwerpen aan het recht.
In het ingestelde hoger beroep bij het Hof van Justitie is de zaak reeds twee jaren uitgeprocedeerd maar laat de uitspraak nog steeds op zich wachten. Het recht is duidelijk ondergeschikt aan de politieke macht. Een democratie zonder effectieve rechtspraak constitueert geen waarachtige democratie, maar een schijndemocratie. In ons land is het Hof van Justitie de hoogste instantie met rechtspraak belast. Alhoewel onze grondwet in artikel stelt 133 stelt dat de Rechterlijke Macht mede gevormd wordt door een president van het Hof van Justitie, heeft de huidige regering tot op heden geen president benoemd. We hebben derhalve een in-complete rechterlijke macht.
4. Het recht behoort juist het hoogste gezag te zijn in een democratie. Ik noem het daarom het rechtstatelijk sluitstuk van de democratie. De wetgevende en de uitvoerende macht zijn in een parlementaire democratische rechtstaat, wat Suriname op papier is, politiek ingevuld, maar de rechterlijke macht niet en behoort dat ook nooit te zijn. De rechterlijke macht dient a-politiek te zijn en te blijven. Zij dient in een positie te verkeren waarin zij in alle onafhankelijkheid en onbevreesd de twee politieke machten (wetgeving en uitvoering) ter verantwoording kan roepen en kan 'bestrafen' voor hun on-democratische c.q. niet-rechtstatelijk handelen c.q. optreden. De rechterlijke macht dient met andere woorden de 'democratische waakhond' te zijn van het volk. Gevoed door het volk en geroepen daartoe dient zij die politieke machten in het democratisch gareel te houden ter waarborging van de waarachtige democratie.
In zijn boek "De ontmanteling van de democratie" stelt Marcel ten Hooven dienovereenkomstig het volgende: "Zonder dat zou een democratie niets zijn dan een kaal besluitvormingsmechanisme, een procedure, die net zo goed in redelijke en rechtvaardige beslissingen kan resulteren als in rampspoed voor de samenleving. Augustinus vroeg zich in zijn De civitate Dei al af wat de staat van een roversbende onderscheidt als hij niet aan het recht is onderworpen."

5. Ik maak regelmatig mee dat mensen om mij heen het geduld dat nodig is om de democratie te laten werken vaak niet willen of kunnen opbrengen. Democratische besluitvorming wordt vaak ernstig bekritiseerd alsof zou die te veel tijd in beslag nemen, te traag werken en om teveel inspanning vragen. In het kader van de Internationale dag van de Democratie wil ik als voorzitter van de Stichting ter versteviging van de Democratie van Suriname (StiDeSu) aan al deze critici zeggen dat de democratie als samenlevings- c.q. regeervorm wel de juiste is. Laten wij met z'n allen de democratie omarmen en beschermen, want zij stelt ons in staat om als fatsoenlijke mensen met elkaar samen te leven, zolang als dat voor elk van ons nodig zal blijken te zijn. Elkaar steeds weer de ruimte te geven om onze vrijheden als mens te beleven en ervoor te zorgen dat het recht als zuiveringsinstrument werkt en aangeeft waar de vrijheid van de een begint en die van de ander eindigt. Democratie en rechtstaat gaan daarom hand in hand.

Ik wil bij dezen dan ook eindigen met een uitspraak van Winston Churchill over Democratie: "Democracy is the worst form of government except for all those others that have been tried."

Gerold Sewcharan,
voorzitter Stichting ter versteviging van de Democratie van Suriname (StiDeSu).

Paramaribo, 12 september 2019